

За сталінскія КАДРЫ

Орган партбюро, рэктарата, камітэта ЛКСМБ, прафкома і мясцова Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя В. І. Леніна

№ 8 (194) Пятніца, 16 красавіка 1954 года Цана 20 кап.

НАВУКОВЫ КІРАЎНІК ГУРТКА

Пачэсная і адказная работа кіраўніка студэнцкага навуковага гуртка. Ён прывівае студэнтам навікі самастойнай даследчай работы, умённе рабіць смелыя высновы і абгрунтаванні. Сваёй працай кіраўнік гуртка садзейнічае якаснай падрыхтоўцы маладога спецыяліста, будучага вучонага, выкладчыка.

Ва ўніверсітэце ёсць кіраўнікі навуковых гурткоў, якіх любяць і паважаюць студэнты. Да ліку такіх кіраўнікоў адносіцца прафесар Г. Г. Вінберг, які вядзе гурток гідрабіялогіі на біялага-глебавым факультэце. Г. Г. Вінберг за час існавання гуртка сумеў стварыць працаздольны калектыў маладых даследавальнікаў. Гэты калектыў выпрацаваў пэўныя традыцыі, набыў вялікі вопыт навукова-даследчай работы. Гурткоўцы ў сваіх даследаваннях вывучаюць частку праблемы, над якой працуе кафедра заалогіі.

Толькі за першы семестр бягучага навучальнага года гурток заслухаў і абмеркаваў 18 дакладаў. У гэтым семестры ўжо заслухана 11 дакладаў. Такіх вынікаў работы не мае ні адзін студэнцкі навуковы гурток ва ўніверсітэце.

Свой твар маюць гурток сучаснай беларускай мовы (кіраўнік дацэнт М. І. Жыркевіч), гурток дыялектычнага матэрыялізма (кіраўнік дацэнт В. І. Сцяпанавіч) і некаторыя іншыя. Кіраўнікі гэтых гурткоў уласным прыкладам, вопытам і добрасумленнымі адносінамі да сваіх абавязкаў сумелі зацікавіць студэнтаў, прыцягнуць ім густ да навукова-даследчай работы.

На жаль, такіх кіраўнікоў у нас яшчэ вельмі мала. Большасць выкладчыкаў, прыцягнутых да кіравання навукова-даследчымі гурткамі, фармальна адносяцца да гэтай адказнай справы. Многія выкладчыкі забываюць, што навукова-даследчая работа—важнейшы ўчастак выхавання студэнцкай моладзі. Яны не выяўляюць студэнтаў, здольных да навуковай работы, не ўцягваюць іх у гурткі, не выходзяць у студэнтаў любві і цікавасці да даследаванняў.

Як і ў мінулым годзе, дрэнна працуюць гурткі, якімі кіруюць тт. А. Я. Бірала, Ю. С. Ішыркоў, А. Н. Базыленка, Ф. М. Нячай, Н. В. Ламбін, А. Н. Нахімоўска. Паседжанні ў гэтых гуртках праводзяцца ад вынадку да выпадку, тэматыка іх работы не звязана з навуковай дзейнасцю кафедраў, з вучэбным працэсам.

сам. Абмеркаванні зробленых дакладаў праходзяць суха і нецікава.

Аб фармальных адносінах некаторых кіраўнікоў гурткоў да навуковай работы студэнтаў гаворыць такі выпадак. Кіраўнік гуртка матэматычнага аналізу Н. В. Ламбін у мінулым семестры ракамендаваў гурткоўцам да працы літаратуру, якой не аказалася ні ў адной з бібліятэк Мінска. У бягучым семестры ён змяніў тэматыку, але разгортаць работу аказалася позна.

Некаторыя кіраўнікі гурткоў (прафесар Н. І. Накоўнік) прытрымліваюцца няправільнай думкі, што студэнты малодшых курсаў не здольны да навукова-даследчай работы. Такія кіраўнікі забываюць, што імяна на малодшых курсах патрэбна выяўляць студэнтаў, схільных да навуковай работы, дапамагаць ім выпрацоўваць цікавасць да даследавання.

Толькі фармальнымі адносінамі з боку кафедраў і асобных кіраўнікоў да навуковай работы студэнтаў тлумачыцца адрыў гурткоў фізіка-матэматычнага і хімічнага факультэтаў ад вытворчасці.

У 64 гуртках універсітэта запісана да 1000 студэнтаў. Гурткі створаны пры ўсіх кафедрах. Правільна арганізаваць іх работу, распрацаваць цікавую і актуальную тэматыку на будучы год і ўжо цяпер пазнаёміць з ёю студэнтаў, увязаць яе з планами навукова-даследчай работы кафедраў, з вучэбным працэсам—адказнейшая задача кіраўнікоў навуковых гурткоў. Студэнтам патрэбна прапанаваць не тыя праблемы, якія ўжо вырашаны, работа над якімі зводзіцца толькі да аналізу маючайся літаратуры, а праблемы, якія яшчэ не распрацаваны, якія маюць актуальнае значэнне для роднай гаспадаркі.

Кожны гурток павінен мець адзіны кірунак у рабоце, павінен паступова набываць традыцыі ў сваёй дзейнасці. Для гэтага кіраўніку гуртка патрэбна стварыць сталы калектыў маладых даследавальнікаў, працуючых у пэўнай галіне навукі. Толькі пры гэтай умове гурткі дадуць якасную навуковую прадукцыю, а аспірантура ўніверсітэта атрымае добра падрыхтаванае папўненне.

Вырашыць гэтыя задачы—пачэсны абавязак кіраўнікоў студэнцкіх навуковых гурткоў і загадчыкаў кафедраў.

СЯБРОЎСКІЯ СУВЯЗІ

Студэнцкае Навуковае Таварыства БДУ імя В. І. Леніна на працягу раду год падтрымлівае сяброўскую сувязь з СНТ ўніверсітэтаў краіны.

Кожны год члены нашага Таварыства выезджаюць з дакладамі на студэнцкія навуковыя канферэнцыі ў Вільнюскі і Тартускі дзяржаўныя ўніверсітэты.

У гэтым годзе студэнты біялага-

глебавога факультэта Б. Савіцкі і Ю. Сапажэнкаў і студэнты фізіка-матэматычнага факультэта Р. Жбанкоў і Г. Гіль наведалі Вільнюскі дзяржаўны ўніверсітэт, дзе выступілі з навуковымі дакладамі.

У Тарту выехала дэлегацыя СНТ ўніверсітэта ў складзе старшыні Савета СНТ біялага-глебавога факультэта Ю. Дарожкіна і студэнта

Дзя ўніверсітэту

Сустрэча з работнікамі кінематаграфіі

На запрашэнню кафедры тэорыі і практыкі савецкага друку работнікі кінастудыі «Беларусьфільм» прышлі на творчую сустрэчу са студэнтамі аддзялення журналістыкі.

Заслужаны дзеяч мастацтваў БССР лаўрэат Сталінскай прэміі В. В. Корш-Саблін, кінааператар А. І. Гінзбург і рэжысёры С. І. Сілашніў і І. А. Шульман расказалі аб велізарнай ролі кіно ў справе камуністычнага выхавання савецкіх людзей, аб працоўных буднях беларускай кінематаграфіі і планах на будучае.

Затым дэманстраваліся фільмы «Новы Мінск», «Белая Вежа» і кіночасопісы «Піонер Беларусі» і «Навіны дня». Выступішышы ў іх абмеркаванні студэнты І. Хаўратовіч, А. Мальдзіс і другія выказалі многа каштоўных заўваг і пажаданняў кінарботнікам.

Развітваючыся са студэнтамі, работнікі кінастудыі гарача дзякавалі за крытычныя меркаванні аб іх рабоце і прапанавалі часцей сустракацца для сумеснага абмеркавання сваёй работы і сваіх творчых планаў.

Наштоўныя экспанаты

Заалагічны музей універсітэта з кожным годам ўзбагачаецца новымі каштоўнымі экспанатамі жывёльнага свету сучаснага і мінулага зямлі.

Нядаўна гр. В. М. Гайдоўскі знайшоў палізу Оршы ў зямельным кар'еры 4-метровай глыбіні коці жыўшых калісці звяроў. Сваю знаходку ён перадаў супрацоўнікам БДУ. Вучоныя біяфака выявілі, што знойдзены тав. Гайдоўскім астаткі жывёл сведчаць аб існаванні ў мінулым на тэрыторыі Беларусі насарогаў, мамантаў, аленьяў.

Студэнт IV курса біяфака В. Галадушка сабраў звыш 150 відаў розных птушак і млекакормячых, якія

насяляюць тэрыторыю нашай рэспублікі.

Загадчык музея Ф. Н. Варонін і старшы лабарант А. К. Цітоў сабралі мноства рыб беларускіх рэк і падрыхтавалі мокрыя прэпараты.

Супрацоўнікі музея дапамагаюць студэнтам у іх навуковых і практычных занятках. У музеі маюцца калекцыі жывёльнага свету, сабраныя студэнтамі.

Вялікую цікавасць да экспанатаў музея праяўляюць навуковыя супрацоўнікі, настаўнікі, вучні, працоўныя ўсёй Беларусі. Толькі ў гэтым годзе ў музеі пабывалі 88 экскурсій з розных гарадоў БССР.

НОВЫ СТУДЭНЦКІ ГУРТOK

Нядаўна на III курсе аддзялення журналістыкі арганізаван гурток палітычнай эканоміі. На першым паседжанні, якое адбылося 9 красавіка, студэнтка Т. Крачкоўска зрабіла даклад «Вучэнне аб дадэткавай вартасці—краевугольны камень эканічнай тэорыі Маркса».

Тэматыка наступных дакладаў—сярэдняя норма прыбытку і зямельная рэнта.

У цэнтры работы гуртка стаіць пытанні палітычнай эканоміі капіталізма.

ВЕЧАР ЖУРНАЛІСТАЎ

З рэпрадуктара радыёлы нікнёна гучаць словы любімай «Широка страна моя родная» выкананні Поля Робсана, а студэнты III курса аддзялення журналістыкі А. Мальдзіс расказвае аб цудоўнае мужным жыцці песняраў чыяскага народа, лаўрэата Міроднай Сталінскай прэміі ў абшчыне міру.

Шматлікая аўдыторыя студэнтаў засталася вельмі ўдзячнай А. Мальдзісу за змястоўны даклад «50 гадоў нараджэння Поля Робсана».

Затым пачаліся выступленні стацкай самадзейнасці аддзялення. Добры канцэрт падрыхтавалі дэнтцы для свайго вечара аднакурснікі, які адбыўся 11 красавіка.

Агульнае захаванне выканання канферансе на тэмы жыцця аўдыторыі журналістыкі ў выкананні Г. Кузімчыка і Э. Калядэнкі. Кі поспех мела выступленне дэнткі I курса В. Баўта. Яна канала рамансы Глінкі «Я пачуе маё мнгове» і Аляксандра «Вей».

Вечар закончыўся масавымі танцамі, атракцыйнамі, танцамі. Праведзена літаратурная віктарыя.

ПЕРШЫ ЭКЗАМЕН

Студэнты III курса аддзялення беларускай мовы і літаратуры пяхова здалі экзамен па беларускай літаратуры (дэнткі перыяд). З 46 аддзялення выдатныя адзнакі лі 33 студэнты, а астатнія на «добра». Студэнты па доброе веданне свайго асноўнага прадмета.

Калектыў маладых даследавальнікаў

Гурток гідрабіялогіі, якім кіруе прафесар Г. Г. Вінберг, з'яўляецца лепшым навукова-даследчым гуртком ва ўніверсітэце. За час, прайшоўшы пасля яго ўтварэння, гурток набыў пэўныя традыцыі як у правядзенні паседжанняў, так і ў практычнай рабоце. На кожным паседжанні чытаецца не менш двух дакладаў. Адзін з іх, асноўны, прысвечаны той ці іншай навуковай праблеме. У другім, абзорным даецца кароткі агляд свежых нумароў біялагічных часопісаў ці рэцэнзій на наваейшыя працы па гідрабіялогіі.

У рабоце гуртка прымаюць удзел усе супрацоўнікі і аспіранты кафедры заалогіі. На паседжаннях не бывае вольных слухачоў. Кожны студэнт, выкладчык актыўна ўдзельнічае ў абмеркаванні даклада, выказвае свае думкі і пажаданні.

У сваёй рабоце гурткоўцы шырока выкарыстоўваюць матэрыялы, сабраныя ў час летняй вытворчай практыкі. Яны загадзя атрымоўваюць заданні, вывучаюць умовы, у якіх даядзецца працаваць, знаёмяцца з літаратурай па тэме. За кожным студэнтам замацавана месца ў кабінёце, дзе ён мае магчымасць праводзіць лабараторныя

даследаванні, знаёміцца са спецыяльнай літаратурай.

Гурток выпрацаваў і круг сваіх даследаванняў—вывучэнне ўмоў жыцця рыб у сажалках вадаёмах рэспублікі.

На агляды студэнцкіх навуковых работ прыстаўляюцца лепшыя даследаванні, якія маюць практычны інтарэс. Напрыклад, у мінулым годзе работа В. Шкіндэр «Харчаванне малькоў» атрымала высокую ацэнку. Цяпер студэнтка вывучае і харчаванне карпаў у сажалках рыбгоса «Шэметава», дзе атрымана рэкордная прадукцыя насць рыб. Студэнт Ю. Дарожкін, падрыхтаваўшы сваю работу да агляду, вывучае асаблівасці сажалак, у якіх у якасці ўгнаенняў ужываюцца радыёактыўны фосфар, С. Сушчэня—дзеянне гоіцыдаў на некаторыя віды прэснаводных жывёл.

Значную ўвагу гурткоўцам удзяляе яго кіраўнік прафесар Г. Г. Вінберг. Ён навучае студэнтаў праяўляць шырокую творчую ініцыятыўу, умець знаходзіць і выпраўляць недахопы і памылкі, пераадольваць цяжкасці. У гуртку выяўляюць студэнты, здольныя да навуковай працы, растуць будучыя спецыялісты-даследавальнікі.

Н. АДАМЧЫК.

На здымку: студэнтка Л. Кічанка чытае даклад на паседжанні гуртка гідрабіялогіі.

Фото Р. ЯСІНСКАГА.

НЕЗАБЫЎНЫЯ ДНІ

17 сакавіка беларуская дэлегацыя XII з'езду ВЛКСМ выехала ў сяву. Ехалі весела, у вагонах усе дарогу не змаўгалі песні. Вакзал нас сустраў сакратар ЦК СМБ тав. Машэраў. Мы селі ў гобус і праз некаторы час былі гасцініцы «Масква».

Дакументы дэлегатаў афармляліся Окцябрскай зале Дома Саюзаў. Ужо т, у Доме Саюзаў, кожны адчуў і радасны ўздых, які суправаджаў работу з'езда. Сустракаліся арыя знаёмыя, завязвалася новая ўжба.

Заўтра—з'езд. Колькі хваляван-сць і збораў! Хацелася прыйсці ў рэаль як мага раней. Нам паведа-лі, што з 8 гадзін раніцы і да гадзін вечара ўсе выдатнасці рэалі да паслуг дэлегатаў.

Назаўтра я ўзнялася рана—а павіне сёмай. Не прайшло і пяці мі-нут, як зазваніў тэлефон.

Гаворыць сакратар Мінскага аб-леса ЛКСМБ тав. Смірноў:

— Ну як, працнліся?

— Устаем!

Праз Красную плошчу спяшам-я ў Крэмль. Насустрач—натоўп ясклаі моладзі. Гэта ідуць дэлега-ты Ленінграда.

Мы прыйшлі, безумоўна, не са-ымі першымі. У Георгіеўскай зале жо было ажыўлена. Празвінеў звя-лок. Усе накіраваліся ў Зал Пася-жэнняў. Да пачатку заставалася шчы з дзесяткаў мінут. Нехта з дэ-легатаў запявае, усе дружна пад-певае. І пад звонамі старажыт-на гучыць задорная ком-пунная песня.

В, імгненна нарастаючы, раз-

даецца гром воплескаў. Усе дэлега-ты ўстаюць. На зале пракатваецца «ура!». Гэта за стол прэзідыума праходзяць кіраўнікі партыі і ўра-да. Калі сціхлі воплескі, сакратар ЦК ВЛКСМ А. Н. Шэлепін аб'яўляе з'езд адкрытым. З'езд пачынае сваю работу.

Многа сур'ёзных папрокаў было зроблена на з'ездзе ў адрас комса-мольскіх арганізацый ВНУ. Дэлега-ты адзначалі, што многія студэнты недастаткова выходваюцца ў духу павягі да сацыялістычнай дзяржа-вы, свае асабістыя шкурніцкія інтар-эсы ставяць нярэдка вышэй за грамадскія. Прыводзіліся прыклады, калі ў некаторых ВНУ дзесяткі вы-пускнікоў адмаўляліся ехаць да месца прызначэння. Дэлегаты па-трабавалі, каб кожны студэнт-ком-самалец быў актыўным грамадскім дзеячом. З'езд заклікаў комсамоль-скія арганізацыі вышэйшых навучальных устаноў палепшыць шэф-скую работу ў школах, больш дзейсна дапамагаць піонерскай арганізацыі імя В. І. Леніна.

На другі дзень з прывітаннем з'езду выступалі прадстаўнікі дэле-гацый замежных краін. З пачуц-цём глыбокай сімпатыі дэлегаты су-стрэлі выступленне сакратара Цэн-тральнага камітэта Новадэмакратыч-нага Саюза моладзі Кітая т. Лю Дао-шэня. Кітайская дэлегацыя ўру-чыла з'езду сцяг Новадэмакратыч-нага саюза моладзі і дзейнічающую мадэль станка, зробленую рабочымі Мукдэна.

Гарачымі воплескамі сустрэлі дэ-легаты заяву Генеральнага сакрата-ра Саюза рэспубліканскай моладзі

Францыі Гі Дзюкаланэ аб тым, што моладзь краіны Даніэль Казанова ніколі не будзе ваяваць супраць Савецкага Саюза.

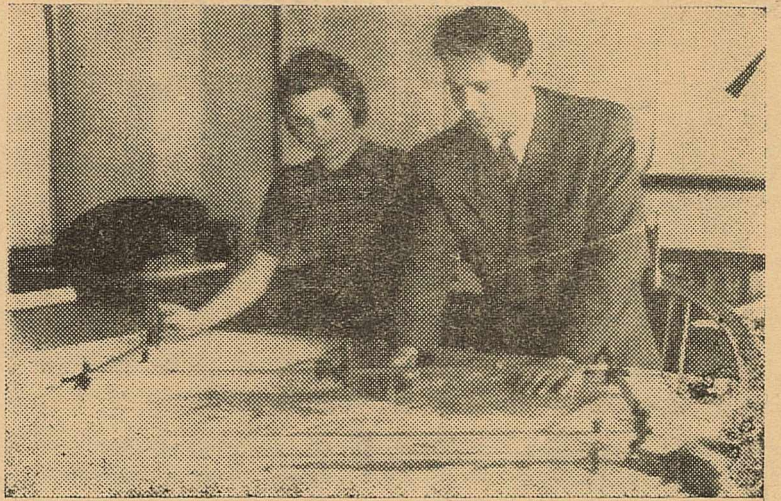
На з'ездзе панавалі дух дружбы і маладосці. У Георгіеўскай зале сустракаліся дэлегаты сарака пяці нацыянальнасцей нашай краіны: Беларусы гутарылі з казахамі, украінцы з грузінамі. Сябры дзялі-ліся вопытам работы, разам здыма-ліся. Тут-жа праходзілі сустрачы з замежнымі дэлегацыямі. Мне да-вялося гутарыць з дэлегатамі Бразі-ліі, Аргенціны, Уругвая. Яны рас-казвалі, што іх маладзёжным арга-нізацыям прыходзіцца працаваць у падполлі, ва ўмовах жорсткай рэакцыі і ганенняў. Аднак моладзь Лацінскай Амерыкі стойка змагаец-ца за свае жыццёвыя правы, за мір.

Незабывае для кожнага дэлега-та заключнае пасяджэнне. Калі тав. Шэлепін аб'явіў з'езд закрытым, залу запоўніла магутная мелодыя «Інтернацыянала». У адзіным па-рыве спявалі і дэлегаты і госці. Спі-хаюць гукі партыйнага гімна. Яго змяняе Гімн дэмакратычнай мола-дзі.

У свабодны ад пасяджэнняў час дэлегаты хадзілі ў музеі, слухалі канцэрты, наведвалі тэатры. Мы пабывалі ў крэмлёўскіх саборах і палатах, ездзілі ў Маскоўскі ўні-версітэт на Ленінскія горы, былі ў маўзалеі В. І. Леніна і І. В. Сталіна.

На ўсё жыццё застануцца ў па-мяці дні, праведзеныя ў дружнай комсамольскай сям'і на XII з'ездзе ВЛКСМ.

М. МАРЧАННА,
дэлегат XII з'езда ВЛКСМ.

На здымку: студэнты-выдатнікі III курса геолога-геаграфічнага факультэта М. Сафонава і В. Юзвук у кабінете геадэзіі за вычэрчваннем карты пантографам.

Фото Р. ЯСІНСКАГА.

АГЛЯД ДРУКУ

Глыбей асвятляць пытанні вучобы

Насценная газета факультэта за-клікана ўсебакова асвятляць сту-дэнцкае жыццё. Яна павінна з'яў-ляцца баявым памочнікам партый-най, комсамольскай і профсаюзнай арганізацый факультэта ў барацьбе за трывалыя веды студэнтаў, за комсамольскую і вучэбную дысцы-пліну.

Як-жа спраўляецца з гэтымі за-дачами насценная газета геолога-геаграфічнага факультэта «Исследо-ватель» (рэдактар т. Нехаеў)?

Перш за ўсё неабходна адзначыць зусім недастатковую перыядычнасць газеты. За два месяцы гэтага се-местра вышла толькі два нумары. Пры такой перыядычнасці непаз-бежна адставанне газеты ад жыцця факультэта.

У газеце даволі часта змяшчаю-цца матэрыялы аб вучобе студэнтаў. Але амаль усе яны, за рэдкім вы-ключэннем, вызначаюцца павярхоў-ным асвятленнем вучэбных пытан-няў.

Возьмем, напрыклад, перадавы ар-тыкул першага нумара газеты за 1954 год. Ён прысвечан рынікам зі-мовай экзаменацыйнай сесіі і назы-ваецца «Не спыняцца на дасягну-тым». Загалавак добры, перасцера-гаючы ад зазнайства і самазапа-коенасці. Аднак змест артыкула пры-мушае жадаць лепшага. Змест таго, каб ускрыць прычыны дрэннай па-спяховасці студэнтак Гарохавай, Барзун і Якаўлевай, газета абмя-жоўваецца фразай «На гэтых сту-дэнтаў, магчыма, мала звярнулі ўвагі профсаюзнай і комсамольскія арганізацыі груп». Змест канкрэт-ных указанняў аб тым, як ухіліць недахопы, якія маюцца ў вучобе студэнтаў, следуе блаздушнае за-сгакайваючае пажаданне: «А ня-дрэнна было-б, калі-б у нас студэн-ты здалі ўсе экзамены на «добра» і «выдатна». Вядома, не дрэнна. Але-ж ці так павінна пісаць газета?

Вельмі часта крытыка, якая масц-

ца ў матэрыялах газеты, не мае дакладнага адрасу, бывае агульнай і распыльчатай. М. Берлін у сваім артыкуле ўказвае: «У нас яшчэ не ліквідаваны буйны недахоп у сту-дэнтаў—карыстанне шпаргалкамі на экзаменах». Хто іменна карыстаецца шпаргалкамі, як комсамольская гру-па рэагуе на такі недахоп? На гэтыя пытанні артыкул адказу не дае.

У матэрыяле студэнткі Сіліч (III курс адзялення географіі) паведам-ляецца, што ў групе з 23 студэнтаў 15 выдатнікаў. Чытач ўправе быў чакаць, што аўтар падрабязна раска-жа, як група дабілася такіх поспехаў, падзеліцца вопытам работы з усімі студэнтамі факультэта. Аднак гэта-га не здарылася.

Далей аўтар указвае, што ў групе ёсць студэнты, якія зацягваюць на-пісанне курсавых работ, займаюцца пабочнымі справамі на лекцыях, пазіняцца на заняткі, але не назы-вае ні аднаго прозвішча. Відавочна, што такая, з дазволу сказаць, кры-тыка нікому не прынясе карысці.

Даючы заданне напісаць той ці іншы матэрыял, рэдкалегія насцен-най газеты павінна ўказаць аўтару мэта данага артыкула, дапамагчы аўтару разабрацца ў фактах, сістэ-матызаваць іх і зрабіць на аснове гэтых фактаў адпаведныя вывады. На жаль, гэтага не робіцца.

Рэдкалегія неахайна адносіцца да апрацоўкі матэрыялаў, якія змя-шчаюцца ў газеце. Амаль ва ўсіх артыкулах і заўважках можна знайсці стылістычныя і граматычныя па-мылкі, што таксама зніжае ўзровень яе матэрыялаў.

Рэдкалегія газеты «Исследователь» неабходна заўсёды памятаць, што сваю пачэсную ролю ў справе выха-вання студэнтаў яна зможа выка-наць толькі тады, калі на яе ста-ронках будучы змяшчацца глыбока змястоўныя і надзейныя матэрыялы, якія напісаны ў даходлівай і ціка-вай форме.

В. НЕСЦЯРОВІЧ

ТВОЙ ПОГЛЯД

Як ні дзіўна,
Ды на кроку кожным
Я лаўлю
Твой погляд асцярожны.
І чамусьці
Па суседству сталі
Мы садзіцца
У чытальнай залі.
І хаця
Занята ты работай—
Паглядаеш
У мой бок употай.

Позірк мой
Сустраўшы не аднойчы,
Сарамліва
Апускаеш вочы.
Знаю я,
Што ты у сэрцы тоіш.
Погляд твой
Гаворыць мне пра тое,
Што не скажаш словам,
Як звычайна,
Што для нас з табой
Стала тайнай.

За творчае авалоданне марксісцка-ленінскай навукай

Вядома, што ўзровень лекцый, іх навуковая каштоўнасць і глыбіня знаходзяцца ў прамой залежнасці ад складу лектараў. У нас ва ўнівер-сітэце кафедра марксізма-ленінізма мае ўдалае спалучэнне старых і маладых кадраў. Але на жаль гэтая спрыяльная ўмова не зыкарыстоўваецца ў інтарэсах ба-рацьбы за высокі навуковы і мета-дзны ўзровень лекцыйнай работы. На кафедры няма згуртаванага ка-лектыва, аб'яднанага ўзаемнай да-памогай у працы над курсам лекцый, адсутнічае здаровая крытыка не-дахопаў. Не практыкуюцца ўзаемныя наведванні лекцый. Забыт карысны вопыт мінулага года па абмеркаван-ню тэкстаў лекцый да іх чытання. У рабоце кафедраў не знаходзіць месца такія важныя пытанні, як аб-меркаванне планаў лекцый, пытанні сувязі курса з матэрыялам нашай рэчаіснасці.

Другім найбольш важным звязом у працы над курсам з'яўляюцца се-мінарскія заняткі, дзе правяраюцца, замацоўваюцца і паглыбляюцца ве-ды студэнтаў. Семінары патрабуюць ад выкладчыка сур'ёзнай метадыч-най падрыхтоўкі тых пытанняў, якія будуць абмяркоўвацца на за-нятках. Яны патрабуюць творчага падыходу да абмеркавання пытанняў марксісцка-ленінскай тэорыі, умения пазбаўіцца ад элементаў фармалізма і шкалярства. Ні ў якім разе нельга абмяжоўваць семінарскія заняткі пытальяна-адказнай формай.

Ва ўсім гэтым вялікую дапамогу маглі-б аказаць метадычныя секцыі, якія аб'ядноўваюць выкладчыкаў ас-ноў марксізма-ленінізма першых і другіх курсаў. Але гэтыя секцыі ў бягучым годзе зусім перасталі пра-цаваць.

Прыкладам творчага абмеркаван-ня семінарскіх пытанняў можа слу-

жыць першая група I курса аддзя-лення журналістыкі. Большасць сту-дэнтаў прыходзяць на заняткі добра падрыхтаванымі, вывучыўшы ўсю рэкамендаваную літаратуру. На па-стаўленыя пытанні, як правіла, жа-дае адказаць большая палова групы. Уважліва слухаюць студэнты адка-зы сваіх таварышаў, каб пасля вы-правіць дапушчаныя ім памылкі, недакладнасці, упущэнні. На апош-нім семінары, дзе разбіраліся працы В. І. Леніна і І. В. Сталіна па на-цыянальнаму пытанню, у абмерка-ванні кожнага раздзелу выступала па 5—6 чалавек. У выніку за дзве гадзіны з заўвагамі і дапаўненнямі выступіла 17 студэнтаў.

Добра рыхтуюцца да семінараў на I курсе рускага аддзялення. Але там няма такой жывасці ў абмеркаванні. Змест таго, каб слухаць адказы таварыша, большасць у гэты час рыхтуе па канспекту наступнае пы-танне.

Зусім інакш абстаецца справы ў першай групе беларускага аддзялен-ня. Тут нярэдка студэнты адмаўля-юцца выступаць і выкладчыку да-водзіцца выклікаць іх на спіску.

Сур'ёзным недахопам у рабоце сту-дэнтаў па падрыхтоўцы да семінар-скіх заняткаў з'яўляецца «штур-маўшчына». Гэта можна наглядна праілюстраваць на прыкладзе семі-нарскіх заняткаў, якія праходзілі 1 красавіка. З прычыны таго, што напярэдні вечар у першакурснікаў літаратурнага аддзялення быў заня-ты грамадскай работай, большасць прыйшла на семінар непадрыхтава-нымі. Семінар прайшоў вяла, шмат студэнтаў адмовілася выступаць. Як бачна, амаль увесь цяжар падрых-тоўкі і прыпадае толькі на апошні дзень.

Вялікую дапамогу ў арганізацыі самастойнай работы студэнтаў над

вывучэннем твораў класікаў марк-сізма-ленінізма закліканы аказаць кансультацыі. Аднак «дабраахвотні-кі» на такія кансультацыі амаль не з'яўляюцца. Выкладчык вымушан назначаць па спіску студэнтаў, якія маюць патрэбу ў дапамозе.

Важнейшым і рашаючым звязом у рабоце па авалоданню асновамі марк-сізма-ленінізма з'яўляецца самастой-нае вывучэнне і канспектаванне першакрыніц. Аднак можна яшчэ сустраць слабых студэнтаў, якія замест самой першакрыніцы чыта-юць каментатарскія брашуры і кансультацыйныя артыкулы. Пры-тым яны памылкова лічаць, што гэ-тым эканомяць час.

Пры азнаямленні з канспектамі студэнтаў нярэдка кідаецца ў вочы неахайнасць, з якой робіцца запі-сы. Тут можна сустраць «пераскокі» з адной працы на другую, незакон-чаны або выхлуплены з сярэдзіны ўрываек канспекта. Апраўданне ва ўсіх аднолькавае: «Не паспеў, не ханіла часу»...

У працы над кнігай, асабліва над творамі класікаў марксізма-леніні-зма, не павінны мець месца паспешлі-васць і неахайнасць. Трэба беражліва адносіцца да кожнага слова гэтых неўміручых твораў.

Ад кожнага студэнта, які вывучае марксісцка-ленінскую навуку, асаб-ліва патрабуецца ўменне плана-ваць свой час, падпарадкоўваць свае жаданні і імкненні галоўнаму—вуч-обе. Нельга губляць ніводнага дня, ніводнай гадзіны, бо тое, што ўпу-шчана ў перыяд вучобы, цяжка бу-дзе навярстаць на рабоце, дзе тэар-этычныя веды трэба будзе ўмець прымяняць на практыцы.

Кандыдат гістарычных навук,
Т. В. ПАНЧАННА.

Займацца навуковай работай з першага курса

Па шляху няспыннага росту

Стэфан Хванчэўскі прыехаў у Беларускаю рэспубліку ў 1936 годзе. Тут ён паступіў на фізіка-матэматычны факультэт нашага ўніверсітэта. Вялікая цяга да навукі, сумесныя мары аб будучай прафесіі хутка здружылі яго з калектывам. Студэнты налюбілі чалавек і сціплага таварыша.

З першых дзён заняткаў Стэфан захапляецца навукова-даследчай работай. Спачатку ён член гуртка агульнай фізікі, затым яго стараста, і нарэшце член Савета СНТ факультэта. Такі шлях навуковага росту юнака.

На адным з паседжанняў гуртка Стэфан чытае свой першы даклад «Камера Вільсона і яе прымяненне». Але яго захапленне самастойнае навуковае даследаванне. Асабліва цікава Стэфана праблема вымярэння касмічных прамянёў. Тым больш, што маючыся лічыльнікі яшчэ не дастаткова дакладныя. Пад кіраўніцтвам дацэнта І. Г. Некрашэвіча, з дапамогай лабарантаў і таварышаў Стэфан прыступае да сваёй работы.

Захапляючая праца

Юрый Салажэнкаў невыпадкова паступіў на біёлага-глебавы факультэт. Яшчэ ў дні вучобы ў сярэдняй школе ён часта хадзіў на Нёман, у лес, поле, каб назіраць жыццё жывёл. Усё, што здавалася яму цікавым, ён старанна запісваў.

Ва ўніверсітэце Юрый працягвае свае назіранні. Ён захапляецца навукова-даследчай работай у гуртку эвалюцый хрыбетных. Ужо на першым курсе яго работа «Мінулае і сучаснае распаўсюджвання баброў у сярэдняй частцы ракі Нёмана» атрымлівае адзнаку III катэгорыі. У гэтай рабоце Юрый выкарыстаў многі ўласныя назіранні, зробленыя ў школьныя гады.

Ад рэферата да эксперыментальнага даследавання

Многія студэнты першых курсаў факультэтаў прыродазнаўчых навук схільны лічыць, што займацца ў навуковым гуртку па прадмету, які яшчэ не чытаўся ім ва ўніверсітэце, немагчыма. Першакурснікаў адразу прывабліваюць эксперыментальныя тэмы, але займацца самастойным тэарэтычным вывучэннем той або іншай тэмы яны баяцца, мабыць, з-за сваёй, як ім здаецца, непадрыхтаванасці. Гэта глыбока памылковая, няправільная думка. Вопыт вучобы нашых выдатнікаў паказвае, што навуковай работай можна і трэба займацца з першага-ж курса, і што гэта вельмі дапамагае ў вучобе наогул.

Ведаў, набутых у сярэдняй школе, упайне дастаткова, каб пры жаданні тэарэтычна распрацаваць і засвоіць выбраную тэму. Пасля-ж гэтага можна прыступаць і да эксперыментальнага яе афармлення.

Так зрабіла, напрыклад, Светлана Аленіцкая, студэнтка II курса хімічнага факультэта. Яшчэ ў школе спадабалася ёй хімія—гэты цікавы, захапляючы і цяжкі прадмет. Ужо тады жыццёвы шлях для Светланы стаў ясны: яна паступіць ва ўніверсітэт, на хімік, будзе слухаць лекцыі віднейшых вучоных-хімікаў, працаваць у багатых, цудоўна абсталяваных лабараторыях.

На першым курсе ўніверсітэта Светлана з шматлікіх галін хімі-

іі выкарыстоўваюцца два новыя заводскія лічыльнікі, падрыхтавана для іх апаратура. Праходзяць напружаныя дні работы,—і ў выніку даклад С. Хванчэўскага «Касмічныя праменні і метады іх вымярэнняў» атрымлівае высокую ацэнку. Ён быў аднесены да другой катэгорыі, а сам Стэфан узнагароджан Ганаровай граматай рэктарата.

У гэтым годзе Стэфан працягвае работу над цікавай яго праблемай. Ужо закончана канструаванне больш дакладнага прыбора для вымярэння касмічных прамянёў. Падрыхтаван да агляду даклад «Дакладны вымяральнік хуткасці лічэння».

Нялёгка даліся Стэфану поспехі. Толькі настойлівая праца, што дзённыя заняткі ў лабараторыі, над кнігамі, парадны выкладчыкаў і сяброў дапамагаюць яму паспяхова авалодаць навуковымі ведамі. У сваёй рабоце Стэфан кіруецца адзіным імкненнем—вярнуцца на Радзіму высокакваліфікаваным спецыялістам.

Л. ХЛЕБАВЕЦ.

У час летніх канікулаў Юрый удзельнічае ў двух студэнцкіх экспедыцыях па Палескай нізіне і паўночнай частцы нашай рэспублікі. Рэгулярныя назіранні паглыбілі яго веды, далі жывы матэрыял для далейшай навукова-даследчай працы. У выніку падрыхтавана новая работа «Аб харчаванні амфібіі ў біяцэнозах Вілейска-Нарачанскай нізіны».

Паўсядзённая даследчая работа дапамагае Юрыю паспяхова займацца, быць прыкладным камсамольцам-актывістам.

С. КУЦ.

Навуку выбрала адну з самых цяжкіх, але цікавых—фізічную хімію. Адрозненне яна запісалася ў гурток неарганічнай хіміі. Настойліва, з аганьком працавала Светлана над сваёй першай рэфератыўнай тэмай «Будова атамнага ядра». Гэта тэма з'явілася першай ступенькай у яе навуковай рабоце ў гуртку фізічнай хіміі.

Рэферат Светланы Аленіцкай быў адзначан граматай рэктарата.

У пачатку гэтага навучальнага года Светлана распрацавала больш складаную рэфератыўную тэму «Вадародная сувязь і малекулярная асацыяцыя». Пасля гэтага навуковы кіраўнік, дацэнт Г. Л. Старобінец дазволіў студэнтцы праводзіць даследчую работу. Тэма гэтай работы—«Вывучэнне залежнасці дыэлектрычных пастаянных ад тэмпературы і канцэнтрацыі». Гэтая работа з'яўляецца, па сутнасці, практычнай распрацоўкай падрыхтаванай раней рэфератыўнай тэмы.

Уважліва, старанна працуе зараз Светлана ў аптычнай лабараторыі пры кафедры фізічнай хіміі. Няма сумнення ў тым, што яна паспяхова справіцца са сваёй складанай работай.

Л. СУКАЛА,
студэнтка II курса хімічнага факультэта.

Універсітэцкі ВОЖЫК

ДВУДУШНІК УХАНАЎ

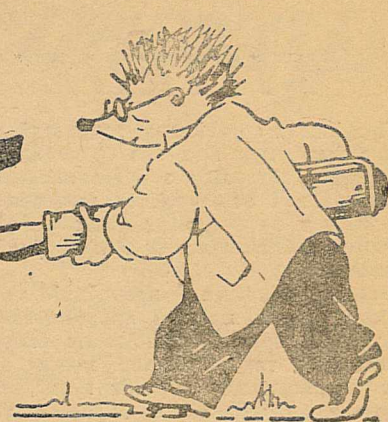
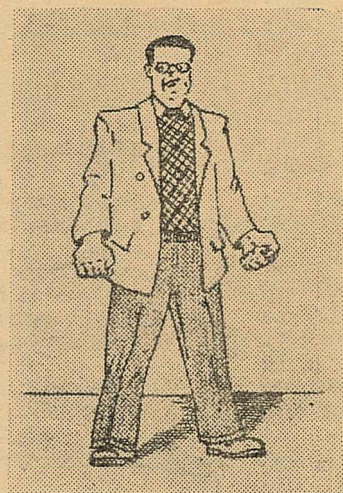
— Уханаў? А-а,—і субяседнік безнадзейна махае рукой. Другія гавораць інакш:

— Хто, Уханаў? Дык гэта-ж лепшы друг!

Сапраўды, такія рознабаковыя думкі маюць месца. Студэнт першага курса аддзялення журналістыкі завочнага навучання Уханаў састаіць ва ўніверсітэце на камсамольскім уліку і наведвае заняткі. На лекцыях і перапынках Уханаў—прыкладны студэнт. Ён нават за кароткі тэрмін прабывання ва ўніверсітэце навучыўся кланяцца дзяўчатам і прапусцаць першым у дзверы сябра. Калі-ж заняткі заканчваюцца, і Уханаў пакідае ўніверсітэт, ён адразу становіцца другім чалавекам.

Аднойчы Уханаў прывёў ва ўніверсітэт сваіх сяброў, адзін з якіх, у п'яным выглядзе, палез у кішэню студэнта. Студэнты гі-

старычнага факультэта выставілі гэтага «прыкладнага» двудушніка за дзверы. Сабраўшы шайку такіх-жа хуліганаў, ён зрабіў засаду на прагнаўшых яго студэнтаў. Краў-

да, пацярпеў адзін Бірала, на якога шайка Уханава абрушыла град каменняў. Камітэт камсамола ведаў пра гэта, але паверыў кракадзілавым слязам жуліка.

Гэты факт можна было яшчэ прыняць за праўдзёнае «прыкладнасці» Уханава, калі-б на вечар адпачынку студэнтаў горада ён не з'явіўся ў самым страшным выглядзе. Апыўшы твар, мутныя вочы, рукі, якія сударгава хапаюцца за паветра... Ледзь варочаючы здрантвёлым языком, маральны ўрод пачаў рассяпаць навокал салёныя лаянкі, як той казачны купец грошы. Камітэт камсамола ведаў пра гэта, але... змаўчаў.

Дык можа ты, шматнаважаны Вожык, не дазволіш атручваць паветра разлажыўшамуся Уханаву?

З. ЮРЫН.

ШАНОЎНЫ ВОЖЫК

Ці не здаецца табе, што Аўраменка як загадчык клуба знаходзіцца яўна не на сваім месцы? Вось каб ты пабываў ва ўніверсітэцкім клубе, усякае сумненне ў цябе прапала-б. Маляўнічую карціну ўбачыў-бы ты на сцэне. З-пад зваленых у кучу дорагакаштучных дэкарацый да спектакля «Не называючы прозвішчаў» сіратліва выглядаюць галінкі дэкаратыўнага бэзу, за які заплочана каля чатырохсот рублёў прафкомаўскіх грошай, а паверх усяго валяюцца забруджаныя крэслы. Дапаўняюць малянак паламаная ніжняя рампа, пустыя патроны верхняй і кіноэкран, ужо амаль чорны ад бруду. А калі ў клубе даманструецца кінафільм, дык на сцэне збіраецца мноства дзяцей, якія псуецца потым тэатральны рэвюіт. Гінуць марна грошы, адпушчаныя на афармленне сцэны.

Але не падумаў, дарагі вожык, што грошы не цікавяць Аўраменку. Ён рэгулярна наведваецца ў прафком за атрыманнем зарплаты (250 рублёў). А вось у клубе, дык яго вельмі рэдка бачаць. Карыстаючыся падтрымкай т. Лапцёнка (старшыня праўлення клуба), Аўраменка не звяртае ніякай увагі на крытычныя заўвагі таварышаў з прафкома і камітэта камсамола.

Памышканне клуба амаль не запіраецца. Там часта збіраюцца аматары ўільнуць ад заняткаў і «забіць казла». Іншы раз ім гэта ўдаецца, дзякуючы таму, што клуб стаіць водаль ад дэканатаў і камітэта камсамола. Такімі аматарамі

з'яўляюцца студэнты IV курса філфака Гальмакоў, Гудовіч і некаторыя другія.

У праўленні клуба ёсць дзве радыёлы, баян, два акардыёны, але ніхто за імі не наглядае, і нядзіўна, што знаходзяцца гэтыя інструменты ў жалкім становішчы.

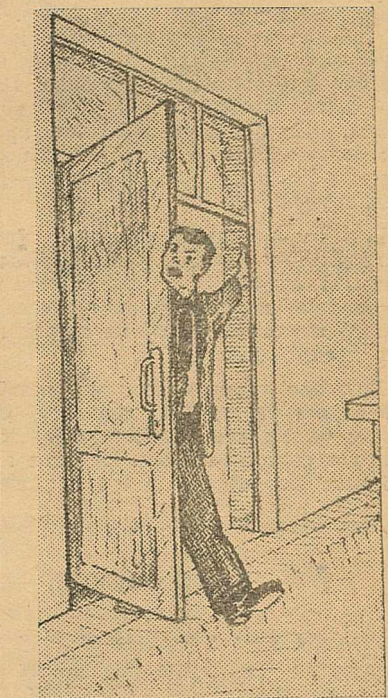
Для захавання маёмасці клуба ёсць памышканне—склад ўніверсітэта. Значыць, патрэбны толькі гаспадарчыя адносіны да клубных рэчаў. А такіх адносін у Аўраменкі не наглядаецца.

Ці не параіш, сябра Вожык, кандыдатуру больш здатнага і руплівага гаспадара?

Ф. РЫГОРАЎ.
З. СМАЛЯК.

„САЛАМАХА“

Кажуць, што некаторыя людзі адбяздзеля з глузду з'яжджаюць. Мне-ж здарылася наглядаць з'яву крыху не такога характару. Студэнт III курса аддзялення геалогіі геалага-геаграфічнага факультэта А. Шабан, здаецца, з глузду не з'ехаў, але яго нахабства пераўзыходзіць усё бачанае. Калі аднойчы Шабана асабліва стаў адольваць сум (ён сляняўся па калідорах у час лекцый), нахабнік парашыў здзівіць увесь факультэт. Сказана—зроблена. Знянацку адчыніўшы дзверы аўдыторыі, дзе чытаў лекцыю дацэнт Прахарэнка, Шабан ідыёцкім голасам закрываў:

— Пара канчаць чытаць лекцыю!

На запытанне выкладчыка, якое прозвішча носіць гэты хуліган, апошні адказаў: «Саламаха!» і ўцёк, як тая антылопа пры набліжэнні небяспекі. Праўда, гэтая «саламаха» атрымала вымову ад рэктара. Аднак учынак Шабана не стаў прадметам сур'ёзнага абмеркавання на курсе. Няўжо камсамольская арганізацыя і надалей будзе мірыцца з амаральнымі паводзінамі А. Шабана?

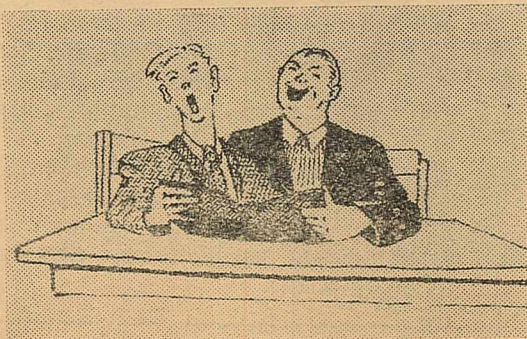
А. ЮР'ЕУ.

СТУДЭНТАМ І КУРСА АДДЗЯЛЕННЯ ГЕАЛОГІІ КІСЛІКУ І СВЯТАГОРАВУ.

Справядліва кажуць, што песня будаваць і жыць дапамагае. Гавораць таксама, што ва ўсім патрэбна ведаць меру. Вы-ж, сябрыкі, запомніўшы першае, забыліся пра другое. Пакуль не ўстаноўлена, як гэта вам песні дапамагаюць слухаць лекцыі. Затое зусім бяспрэчна, што вашы заліхвацкія галасы вельмі перашкаджаюць студэнтам слухаць, а выкладчыку чытаць лекцыю. Шкада, што вам падпывае камсамольская арганізацыя. А то, найначай, вы заспявалі-б па-другому.

Дазвольце спадзявацца, што вы не будзеце больш аглашаць спевамі аўдыторыю ў час лекцый, і што камсамольская арганізацыя па-сапраўднаму разбіраецца ў вашых учынках.

З пашанай ВОЖЫК.

ПАРАДЫ ЎРАЧА

ГІГІЕНА РАЗУМОВАЙ ПРАЦЫ

Правільная арганізацыя разумовай працы, стварэнне ўмоў, пры якіх яна будзе найбольш прадукцыйнай, барацьба з перапамленнем — пытанні надзвычайнай важнасці. Іх вывясненне павінна асноўвацца на веданні пэўных фізіялагічных законамернасцей, звязаных з працоўнай дзейнасцю чалавека.

Важнае значэнне ў працоўнай дзейнасці мае работа нашага мозгу, і асабліва гэта датычыць разумовай працы. Правільная работа органаў пачуццяў і, такім чынам, мозга залежыць ад умоў асяветлення, знешніх гукаў, тэмпературы акружаючай абстаноўкі. Сучасная гігіена прадаўляе наступныя патрабаванні да асяветлення: дастатковае асяветленне рабочых паверхняў, раўнамернасць яго размеркавання, адсутнасць ценей. Найбольш гігіенічна натуральнае асяветленне рассеяным дняльным святлом. Якое-б моцнае штучнае святло ні было, яно заўсёды недастаткова. Неабходна мець настольную лампу з даволі моцнай лампачкай у 40—60 ват. Патрэбна пазбягаць прамого пападання ў вочы святла электрычных ламп ці адбіцця гэтага святла ад бліскучых паверхняў. Настольную лампу з абжурмам патрэбна ставіць спераду і злева ад сябе.

Пэўны ўплыў на працаздольнасць аказвае таксама інтэнсіўнасць шуму. Шум выклікае перанапружанне слухавога апарата, а значыць і зніжэнне працаздольнасці. Рабочае памяшканне неабходна па магчымасці адмяжоўваць ад пабочных вулічных шумаў.

Вялікае значэнне маюць і метэаралагічныя ўмовы працы, г. зн. тэмпература і вільготнасць паветра. Вельмі высокая тэмпература, таксама, як вельмі нізкая, зніжае працаздольнасць. Найбольш жаданая тэмпература для рабочага памяшкання 18—20 градусаў.

Павышаюць працаздольнасць абціранне халоднай вадой ці прахладны душ. Той-жа ўплыў на працаздольнасць для некаторых людзей аказвае і музыка.

Хоць чалавек, паглыблены ў работу, можа і не чуць пабочных гутарак, але рэкамендуецца па меры магчымасці ліквідоўваць прычыны раздражненняў — шум, рэзкае святло і інш. Пераключэнне ўзбуджэння на другія клеткі стварае ўмовы для адпачынку працуючых. Вось чаму перамена характару дзейнасці дае адпачынак. Пасля разумовай працы неабходна прагулка на чыстым паветры, нестамляючая фізічная праца, заняткі фізкультурай і спортам. У тым-жа кірунку дзейнічаюць смакавыя раздражальнікі — цукар, шакалад, цукеркі.

Важным фактарам з'яўляецца ўвядзенне пэўнага рэжыму працы, г. зн. сістэмы чаргавання працы і адпачынку. Устаноўленне рэгулярных перапынкаў на працягу працоўнага дня аказвае даволі спрыяючы ўплыў на арганізм чалавека і яго працаздольнасць.

Агульнае тармажэнне кары галаўнога мозгу з'яўляецца ўсім добра вядомым станам — сном. Такім чынам, сон можна разглядаць як адпачынак для галаўнога мозгу. Пытанне аб гігіене сна, аб часе, неабходным для сну, рашаецца індыві-

дуальна для кожнага чалавека. Адным неабходна працягнуць сон, другія могуць без усякай шкоды абмяжоўвацца кароткім. Здаровы дарослы чалавек павінен спаць у суткі прыблізна 6—8 гадзін. Больш працяглы сон таксама, як і вельмі кароткі, шкодзены і зніжае актыўнасць кары галаўнога мозгу. Людзі, якія вельмі многа спяць, мала актыўны, мозг у іх не пераносіць ніякай працы, прычынаюцца яны з галаўным болем, адчуваюць сябе вялымі. Адна з надзвычайных умоў разумовай і фізічнай працы — строгае захаванне пэўнага рытму. Працаваць патрэбна рытмічна, заўсёды з аднолькавай напружанасцю, без штурмаўшчыны. Тады і эфектыўнасць працы будзе высокай, і нават вельмі напружаная праца не прынесе шкоды.

Працоўная поза ў многіх адносінах вызначае правільнасць кровазвароту. Нерухоме становішча прыводзіць да застою крыві. У людзей, якія сядзяць за пісьмовым сталом сагнуўшыся, грудная клетка сціскаецца, што вядзе да парушэння дыхання. Кампенсіраваць шкоды ўплыву сядзячай пазы могуць рэгулярныя заняткі фізічнымі практыкаваннямі. Тыя, хто сумяшчаюць разумовую працу з фізічнай, працаздольней за другіх.

Людзі, якія займаюцца разумовай працай, павінны захоўваць правільны рэжым сну і адпачынку. Сон павінен быць спакойным, таму што ў сне адпачываюць усе органы пачуццяў. Калі вы спіце моцна і не чуеце голаса радыёпрадуктара калі вы не прачынаецеся, нягледзячы на яркае электрычнае святло і размовы акружаючых, г. зн. ваша нервовая сістэма не адпачывае поўнасьцю і такі сон не прынесе вам бадзёрасці і асяжэння. Неабходна перад сном добра праветрыць пакой, спаць пры адчыненай фортакцы. Паспел павінна быць чыстай і ўтульнай. Перад сном патрэбна мыць твар, рукі, ногі.

Некаторыя людзі, вельмі ўзбуджаныя ці змораныя разумовай працай, дрэнна спяць. Адны доўга не могуць заснуць, другія халі і засынаюць адразу, але хутка прасыпаюцца і не спяць на працягу доўгага часу. Праснуўшыся ноччу, не думайце ні аб рабоце, ні аб другіх пытаннях. Без дазволу ўрача не карыстайцеся снатворнымі сродкамі. Ёсць і другія сродкі, якія дапамагаюць змагацца з бяссоніцай. Перад сном пажадана рабіць прагулку, аблівацца цёплай вадой. Не патрэбна адразу класіцца спаць пасля таго, як вы займаліся напружанай разумовай працай. Спатку патрэбна пераключыць сваю ўвагу на прадметы, не звязаныя з папярэдняй работай. Не рэкамендуецца плотна вячэраць. Фізікультурная зарадка пасля сну дапамагае арганізму плаўна перайсці да няспання. Зарадку патрэбна рабіць не толькі ў маладым узросце, але і ў пажылым.

Вялікае значэнне для аднаўлення сіл мае зацікаўленасць у занятках, якім мы прысвячаем вольны час. Чым цікавей для вас гэтыя заняткі, тым лепш вы адпачнеце. Не менш адной гадзіны ў дзень неабходна праводзіць на свежым паветры.

О. Г. ВАЙЦЯХОВІЧ, урач БДУ.

У ПЫЛУ АДМІНІСТРАТЫўНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

У спартыўных кругах універсітэта імя Барыса Сакалова добра вядома. «Актыўны хлопец, кіруючая натура» — кажуць аб ім. Сапраўды, убачыць Б. Сакалова ў стане спакою амаль немагчыма.

Сёння Сакалоў бойка шчоўкае фотаапаратам: робіць здымкі для газеты «Студент істфака» (дарэчы, здымкаў газета так і не ўбачыла). У наступны дзень, асядлаўшы новенькіх матацыкл, ён ужо стрымгалоў імчыцца насустрач лаўрам мотагоншчыка, альбо рэзва прыгае на тэніснай пляцоўцы з ракеткай у руках.

Пастаянны ўдзел у мотапрабегіх і іншага роду спартыўных мерапрыемствах дазволіў некаторым таварышам заключыць, што Б. Сакалоў даўно паспеў для грамадскай работы. Неўзабаве яго абралі старшынёй нязавога Савета ДСТ «Навука» універсітэта.

Ахоплены пылам адміністрацыйнай дзейнасці, Б. Сакалоў аддаў перавагу спорту, забыўшыся аб сваім галоўным абавязку — вучобе. Ён стаў прапускаць лекцыі, семінарыяныя заняткі. Зімовая экзаменацыйная сесія прынесла спартыўнаму дзеячу адны непрыемнасці: нават на буксіры ў рэпетытараў ён здаў

экзамен на замежнай мове толькі на «пасрэдна».

Пры абмеркаванні вынікаў сесіі на комсамольскім сходзе III курса аддзялення філасофіі, дзе займаецца Б. Сакалоў, сябры справядліва залі на наплявацкіх адносінах яго да вучобы. Барыс прызнаў тады свае памылкі, паабяцаў іх выправіць.

Аднак прайшоўшы час паказаў, што клятвенныя запэўненні Б. Сакалова — пустыя абяцанкі. Паранейшаму ён прапускае лекцыі, семінарыяныя заняткі на палітэканоміі, збег з калёквіума на псіхалогіі. А калі Сакалоў і з'яўляецца на семінары, дык выкладчыкі чуюць ад яго няёмкае адзінае і той-жа «адказ» — адмову выступаць па тэме.

У жыцці Б. Сакалова за час яго спартыўнай дзейнасці, змянілася толькі адно — раней ён сядзеў толькі на матацыкле, а зараз раскатвае на «Масквічы», які купіў Барысу яго рукілівы родзіч.

Няўжо Б. Сакалоў не разумее, што ў навуку нельга ўехаць ні ве на матацыкле, ні нават на ўласным аўтамабілі.

Калектыўны нарэспандэнт газеты «За сталінскія кадры» — рэдакцыя газеты «Студент істфака»

НАПРАВА І НАЛЕВА

Студэнты універсітэта неаднаразова скардзяцца на няправільнае размеркаванне запрашальных білетаў. Аб грунтоўнасці іх скаргаў гаворыць такі факт.

Намячаўся вечар, прысвечаны пачатку навучальнага года. Адбывалася, як заўсёды, размеркаванне білетаў. Трыць іх аказалася ў студэнтаў іншых ВНУ. Перад самым пачаткам вечара каля опернага тэатра выстраілася з дзесятка вулічных хлапчукоў, якія наперабой прапаноўвалі падыходзячым запрашальныя білеты па тры рублі...

За апошнія гады ва універсітэце не праходзіла ніводнага вечара, дзе не прысутнічалі б дзесяткі п'яных гасцей з розных навучальных уста-

ноў. Іх нельга не прапусціць — у іх запрашальныя білеты.

Але самы непрыглядны малюнак наглядзеўся на вечары, прысвечаным пяцігоддзю драмкалектыва БДУ. Жадуючых папсці на гэты вечар было надзвычай многа. Але зноў білеты... Вось як яны былі размеркаваны. 450 білетаў аддалі студэнтам універсітэта, у тым ліку ўдзельнікам мастацкай самадзейнасці. Каля ста пяцідзесяці білетаў атрымалі навукоўцы супрацоўнікі і тэхнічны са-стаў універсітэта, а 96 білетаў было адпущана горвыканкому, дзе білеты размяркоўваліся сярод лепшых самадзейных калектываў горада. Вось і ўсё. Паўстае пытанне, а куды дзе-ліся астатнія білеты? Іх было звыш 850 штук, не ўлічваючы ўваходных. Аказваецца, што падлеткі зноў прадавалі білеты ля ўвахода па пяць рублёў кожны. За шэсць ме-сяцаў цэны на білеты ўзраслі на два рублі.

Чаму так атрымліваецца? Ні ў камітэце комсамола, ні ў прафкоме, ні ў праўленні клуба на гэта нічога не адкажуць. Кожны ахае, нявінна паціскае плячымі. Камітэт комсамола пасылае ў прафком, прафком у праўленне клуба, а праўленне клуба зноў у камітэт комсамола... Такі імклівы кругаварот, што ад яго білеты разлятаюцца і направа і налева!

Дарэмна нашы арганізацыі з пагардай адварачваюцца ад гэтага пытання. Правільнае размеркаванне білетаў і належны кантроль за ім — неабходная ўмова ўзорнай арганізацыі студэнцкага адпачынку.

З. АНТОНАУ.

У ЧЭСЦЬ ЗНАМЯНАЛЬНАЙ ДАТЫ

У сувязі з 300-годдзем з дня ўз'яднання Украіны з Расіяй кафедра фізыхавання і спорту сумесна з нязавым Саветам ДСТ «Навука» арганізуюць мотапрабег па маршруту Мінск — Пераяслаўль-Хмельніцкі. У шляху следаваць ўдзельнікі прабегу прачытаць лекцыі і даклады для насельніцтва прысвечаныя знамянальнай дзе-

Рэдактар А. ВОЛК

Аб вивучэнні замежных моў

Замежная мова адносіцца да ліку абавязковых агульнаадукацыйных дысцыплін. Вывучэнне яе садзейнічае ўздыму агульнага ўзроўню тэарэтычных ведаў і культуры студэнтаў. Усё лепшае, што стваралася і ствараецца ў галіне культуры і навукі другімі народамі, павінна стаць здабыткам нашай моладзі.

Працэс набыцця мовавых ведаў патрабуе вялікага разумовага і вольнага напружання, вялікай работы памяці і ўвагі. Ён значна садзейнічае развіццю мыслення, волі і такой неабходнай для савецкага чалавека якасці, як упартасць у дасягненні пастаўленай мэты. Вывучэнне замежнай мовы, па думцы акадэміка Шчэрбы, спрыяе глыбокаму асэнсаванню багацця мастацкіх сродкаў рускай літаратурнай мовы. Вялікую карысць прыносіць параўнанне форм замежнай мовы з адпаведнымі формамі роднай. У выніку такога параўнання навучаючыся не толькі лепш засвойвае вивучаемую замежную мову, але і пачынае глыбей разумець родную мову, знаходзіць у ёй тое, чаго не заўважаў раней. Найлепшым відам параўнання моў з'яўляецца пераклады. В. І. Ленін надаваў выключную ўвагу вивучэнню замежных моў. Ён выдатна ведаў французскую, нямецкую, англій-

скую, польскую, італьянскую, добра разумеў шведскую і чэшскую мовы. Пры самастойным вивучэнні гэтых моў В. І. Ленін шырока выкарыстоўваў формы перакладаў. У пісьме да М. І. Ульянавай у маі 1901 года В. І. Ленін пісаў з Мюнхена: «...на частцы разумовай работы асабліва рэкамендую пераклады і прытым адваротныя, г. зн. спачатку з замежнай на рускую пісьмова, а потым з рускай пераклад зноў на замежную мову. Я вынес са свайго вопыту, што гэта самы рацыянальны спосаб вивучэння мовы».

Н. К. Крупская ў сваім артыкуле «Ленін аб вивучэнні замежных моў» указвае, што В. І. Ленін усе сваё жыццё ўпарта працаваў над вивучэннем замежных моў. Для В. І. Леніна замежныя мовы былі важным сродкам у яго палітычнай дзейнасці. Н. К. Крупская падкрэслівае ў артыкуле думку аб сувязі вивучэння замежнай мовы з роднай мовай. «Вивучэнне замежных моў узбагачае вивучэнне роднай мовы, робіць яе больш яркай, гібкай, выразнай. Той, хто вивучаў мову Леніна, ведае, якая багатая, гарачая, выразная ленінская мова».

З успамінаў Лафарга вядома, як цаніў веданне замежных моў

Карл Маркс. Ён чытаў мастацкую і спецыяльную літаратуру на ўсіх еўрапейскіх мовах, выдатна пісаў на французскай і англійскай. Карл Маркс часта любіў паўтараць: «Замежная мова ёсць зборка ў барацьбе за жыццё...» У 50-гадовым узросце К. Маркс старанна ўзяўся за вивучэнне рускай мовы і ўжо праз шэсць месяцаў настолькі ёй авалодаў, што мог у арыгінале чытаць творы рускіх пісьменнікаў, якіх асабліва любіў і цаніў: Пушкіна, Гоголя, Шчэдріна.

Перадавыя рускія педагогі, метадысты, рэвалюцыянеры-дэмакраты XIX стагоддзя Пірагоў, Ушыньскі, Белінскі, Пісараў, Чэрнышэўскі лічылі, што вивучэнне замежнай мовы з'яўляецца важнейшым сродкам культурнага развіцця чалавека.

Мэтай вивучэння замежнай мовы ў вышэйшай навучальнай установе з'яўляецца свабоднае выкарыстанне арыгінальнай літаратуры на замежных мовах па спецыяльнасці, чытанне і пераклад грамадска-палітычнай і мастацкай літаратуры.

Пры вивучэнні замежнай мовы выкарыстоўваецца, галоўным чынам, метад самастойнай работы, які забяспечвае свядомы і актыўны ўдзел студэнта ў вучэбным працэсе, садзейнічае развіццю лагічнага мыслення, настойлівасці, акуратнасці ў рабоце.

Адным з раздзелаў самастойнай работы студэнта з'яўляецца ўнеаудыторнае чытанне. Без сістэматычнага чытання літаратуры нельга авалодаць замежнай мовай нават у тым аб'ёме, які патрабуецца ад студэнта, які заганчвае ВНУ.

Унеаудыторнае чытанне садзейнічае расшырэнню кругагляду студэнта, выклікае ў яго жывую цікавасць да кнігі, дае выразнае ўяўленне аб будове мовы, павялічвае запас слоў, развівае здагадку і так званы «пачуццё мовы». Навучаючыся перастае механічна, слова за словам пераводзіць прачытанае, а пачынае ўспрымаць думку, выражаную на замежнай мове ў цэлым. Але гэтага можна дасягнуць толькі пры сістэматычным чытанні на працягу доўгага часу, а не па спосабу «штурмаўшчыны».

Замежная мова больш чым які-небудзь іншы прадмет патрабуе сістэматычных заняткаў і самастойнай работы. Студэнты павінны глядзець на выкладчыка замежнай мовы, перш за ўсё, як на кансультанта і дарадчыка і рабіць упор на самастойную работу.

Замежная мова зусім не цяжкі прадмет, калі ёй займацца сістэматычна і настойліва.

Е. МАЦІСОН,
загадчык кафедры нямецкай і французскай моў.